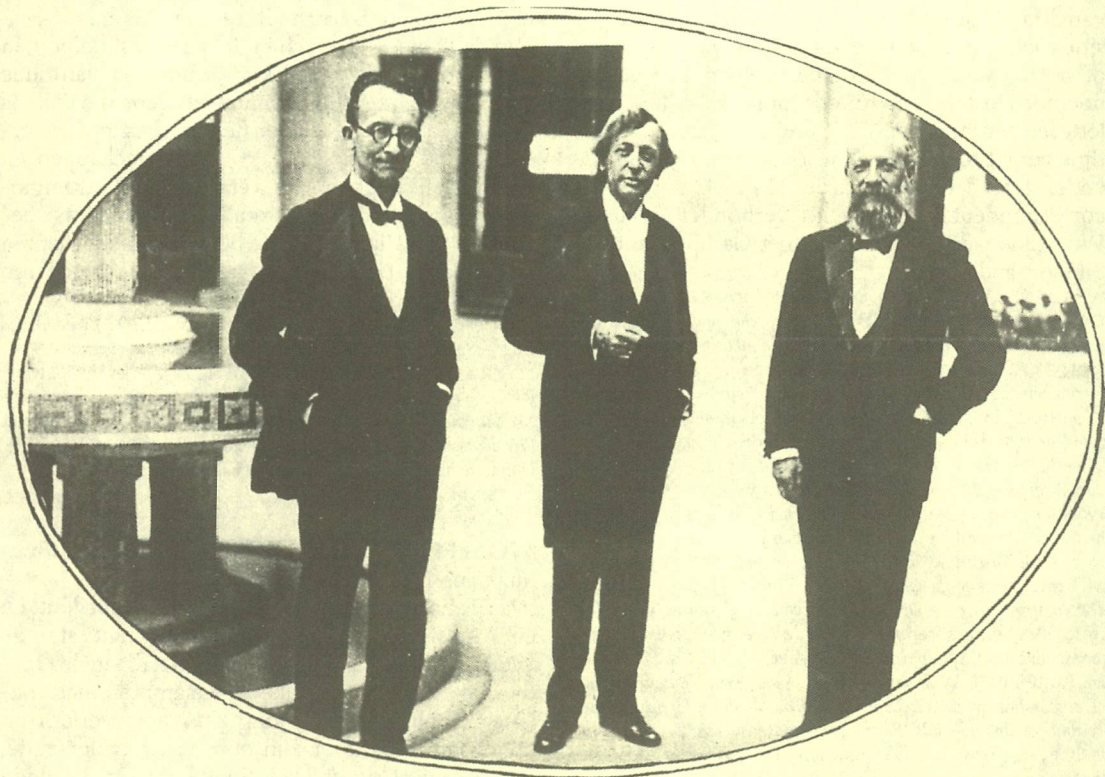

WOESTIJNE, Karel van de (Gent 10 maart 1878 – Zwijnaarde 24 augustus 1929).

Studeerde aan het Gentse atheneum, waar hij onder invloed van **Jozef Haller von Ziegesar** overging van de moderne naar de Latijnse afdeling. Van de Woestijne bekleedde een leidende positie in het Taalminnend Leerlingengenootschap **De Here-mans' Zonen**, wier jaarboek in 1897 vrijwel alleen door hem, onder diverse pseudoniemen, werd gevuld. Ook werkte hij mee aan *Vlaamsch en Vrij* (1893-1897), *Land en Volk*, *Eigen Haard* en andere. In deze jeugdperiode, waarin hij uiting gaf aan zijn liefde voor de klassieken, zijn anarchisme en zijn Vlaamsgezindheid, manifesteerde zich reeds zijn individualistische oriëntatie, die de grondslag bleef van zijn leven en werk. Tijdens zijn laatste athe-neumjaar had hij **Stijn Streuvels** en **Emmanuel de Bom** leren kennen en werkte hij geregeld mee aan *Van Nu en Straks*. Van 1897 tot 1898 liep hij college aan de Rijksuniversiteit Gent als vrij student in de Germaanse filologie en werkte hij mee aan *Neerlandia*. In *Van Nu en Straks* kreeg zijn individualistische

V.l.n.r.: Camille Huysmans, Karel van de Woestijne en Louis Franck. De letterkundige Van de Woestijne bewees met zijn romans, gedichten en journalistiek werk een grote betrokkenheid bij de V.B. Hij vroeg meer aandacht voor het sociaal-economische aspect binnen de V.B. en ijverde voor Nederlandstalig onderwijs. (AMVC)

gerichtheid een ruimere dimensie, vermengd als ze werd met de kosmopolitische geest van deze beweging die hem, volgens zijn eigen getuigenis, werkelijk gevormd heeft. Hij onderging de invloed van de Franse symbolisten en van de Fransschrijvende Vlamingen. Van 1900 tot 1904 en van 1905 tot 1906 woonde hij in Sint-Martens-Latem, waar zijn sterk autobiografische poëzie in hechte verbondenheid met de natuur haar eerste hoogtepunt bereikte (*Het Vaderhuis*, 1903; *De Boomgaard der Vogelen en der Vruchten*, 1905).

In 1906 vestigde hij zich als correspondent van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* (NRC) te Brussel, waar hij in 1911 een betrekking kreeg bij het ministerie van onderwijs. In zijn verslagen in de NRC nam hij ten aanzien van concrete feiten een duidelijk Vlaamsgezind standpunt in en getuigde hij van een intens meeleven met de V.B. Uit de stukken van de journalist-chroniqueur blijkt ook zijn felle sociale bewogenheid.

Dat Van de Woestijne de Vlaamse zaak met vuur verdedigde, was niet in tegenspraak met zijn individualistische geaardheid als kunstenaar, want hij was ervan overtuigd, dat hij de strijd van zijn volk voor sociale en ethisch-culturele verheffing het best diende door zo authentiek mogelijk naar eigen

aard te scheppen. De oprechtheid van zijn stellingname sprak ook uit *Kunst en Geest in Vlaanderen* (1911). In *De Leemen Torens* (1928), een roman in briefvorm aan Herman Teirlinck, die hij in 1918 begon, hekelde hij de Belgische politiek die een der voornaamste oorzaken was van Vlaanderens gebrek aan zelfbewustzijn. De onderwijstoestanden in Vlaanderen, die eveneens volgens hem een vernedering voor de Vlaming betekenden, stelde hij aan de kaak. Scherpe kritiek oefende hij uit op de al te eenzijdige politieke gerichtheid van het meeting-flamingantisme. De leiders van de V.B. lieten zich al te dikwijls beïnvloeden door persoonlijke belangen of door de machthebbers, zodat de V.B. volgens hem een kern van lafheid en onbetrouwbaarheid in zich droeg. Zelf legde hij vooral op het sociaal-economisch aspect van de V.B. de nadruk.

Zeer negatief stond Van de Woestijne tegenover het activisme. Dit noemde hij een dom anachronisme dat op een voor Vlaanderen valse tegenstelling tussen Latijnse en Germaanse cultuur berustte. Voor de NRC schreef hij een subtiel spottend verslag over de opening van de von Bissing Universiteit in Gent (1918). Reeds in 1906 had hij in zijn brieven in de NRC stelling genomen tegen het pan-Germanisme. In 1919 verbond minister van onderwijs Jules Destrée hem aan zijn kabinet als Vlaams secretaris. Hoewel Van de Woestijne de politiek van de activisten afkeurde, maakte hij van deze positie toch gebruik om verscheidenen die hierom na de oorlog vervolgd werden, te helpen. In 1920 benoemde Destrée hem tot docent in de Nederlandse letteren aan de universiteit te Gent. Van de Woestijne verliet toen Brussel, woonde tot 1925 te Oostende, daarna te Zwijnaarde. Hij bleef verder als correspondent aan de NRC verbonden. Van de Woestijne werd begraven op het Campo Santo te Sint-Amandsberg.

WERKEN: *Verzameld Werk*, 8 dln., 1948-1950.

LITERATUUR: J. Mesnil, *De anarchistische beweging*, 1900; – E. d'Oliveira, *De jongere generatie (vervolg op de mannen van '80)*, 1914; – J.A. Goris, *Karel van de Woestijne*, 1920; – J. Eeckhout, *Herinneringen aan Karel van de Woestijne*, 1930; – 'Karel van de Woestijne', in *Litteraire schetsen* (1940), p. 118-181; – P. Minderaa, *Karel van de Woestijne, zijn leven en werken*, 1942; – U. van de Voorde, *Essay over Karel van de Woestijne*, 1942; – F. Toussaint van Boelaere, *Marginalia bij het leven en werk van Karel van de Woestijne*, 1944; – A. Westerlinck, *De psychologische figuur van Karel van de Woestijne als dichter; een literair psychologische studie*, 1952; – H. Teirlinck, *Karel van de Woestijne, 1878-1929*, 1956; – M. Rutten, *Het proza van Karel van de Woestijne*, 1959; – *Karel van de Woestijne*, 1970; – *De interludiën van Karel van de Woestijne*, 1972; – M. Somers (red.), *Karel van de Woestijne 1878-1929. Tentoonstellingscatalogus*, 1979; – R. Vervliet, 'Van Nu en Straks', in M. Rutten en J. Weisberger (red.), *Van "Arm Vlaanderen" tot "De voorstad groeit". De opbloei van de Vlaamse Literatuur van Teirlinck-Stijns tot L.P. Boon (1888-1946)*, 1985, p. 78-225; – R. Baeyens, *Selectieve bibliografie van en over Karel van de Woestijne*, 1992.

ILLUSTRATIE(S), zie: Lodewijk Ontrop.

RIA BECKERS* EN ANNE MARIE MUSSCHOOT